

Mødedokument

B9-0185/2019

25.11.2019

FORSLAG TIL BESLUTNING

på baggrund af Rådets og Kommissionens redegørelser

jf. forretningsordenens artikel 132, stk. 2

om Den Russiske Føderations seneste foranstaltninger over for litauiske dommere, anklagere og efterforskere, der er involveret i undersøgelsen af de tragiske begivenheder, der fandt sted i Vilnius den 13. januar 1991 (2019/2938(RSP))

**Kati Piri, Birgit Sippel, Raphaël Glucksmann, Juozas Olekas,
Vilija Blinkevičiūtė**
for S&D-Gruppen

Europa-Parlamentets beslutning om Den Russiske Føderations seneste foranstaltninger over for litauiske dommere, anklagere og efterforskere, der er involveret i undersøgelsen af de tragiske begivenheder, der fandt sted i Vilnius den 13. januar 1991 (2019/2938(RSP))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til sine tidligere beslutninger om Rusland og om forbindelserne mellem EU og Rusland,
 - der henviser til drøftelserne i Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender med den litauiske justitsminister den 12. november 2019,
 - der henviser til forretningsordenens artikel 132, stk. 2,
- A. der henviser til, at den regionale domstol i Vilnius den 27. marts 2019 afsagde en dom i den såkaldte "13. januar-sag", hvor Dmitrij Jasov, den tidligere forsvarsminister i Sovjetunionen, Vladimir Uskhoptjik, den sovjetiske hærs tidligere garnisonschef i Vilnius, Mikhail Golovатов, den tidligere leder af KGB's specialstyrker, og 64 russiske, hviderussiske og ukrainske borgere blev fundet skyldige i krigsforbrydelser og forbrydelser mod menneskeheden for deres indblanding i den sovjetiske aggression den 13. januar 1991 i Vilnius; der henviser til, at disse domme i øjeblikket er genstand for appel;
- B. der henviser til, at alle gerningsmænd bag dette angreb blev dømt in absentia, undtagen to: Jurij Mel og Gennadij Ivanov, tidligere sovjetiske officerer, og at de tiltalte fik fængselsstraffe på op til 14 års fængsel; der henviser til, at de domme, der blev afsagt i foråret 2019, vedrører de tragiske begivenheder efter den litauiske uafhængighedserklæring af 11. marts 1990 og de sovjetiske forsøg på at tilbagekalde den nævnte uafhængighed, som startede med en økonomisk blokade i efteråret 1990 og kulminerede i et brutalt forsøg på at afsætte den litauiske regering i januar 1991;
- C. der henviser til, at 14 civile blev dræbt under disse begivenheder, og at over 800 blev såret, mens de fredeligt forsøgte at forsvare TV-tårnet i Vilnius; der henviser til, at de sovjetiske væbnede styrkers undertrykkelse fortsatte indtil kupforsøget, der fandt sted i Moskva i august 1991;
- D. der henviser til, at den litauiske indsats for at efterforske og retsforfølge de mistænkte var en langvarig proces og blev besværliggjort af de russiske og hviderussiske myndigheders afvisning af at samarbejde, da de enten ignorerede eller afviste anmodninger fra Litauen om retlig bistand, idet den sidste delvis besvarede anmodningen stammer tilbage fra 2008;
- E. der henviser til, at den oprindelige russiske reaktion på domstolens afgørelse var negativ, idet den russiske Statsduma gjorde gældende, at retssagen var "politisk motiveret", "et forsøg på at omskrive historien", og at det russiske udenrigsministerium meddelte, at det "ikke ville lade den passere uden yderligere reaktioner";

- F. der henviser til, at Den Russiske Føderations undersøgelseskomité mellem juli 2018 og april 2019 indledte adskillige straffesager mod de litauiske dommere, anklagere og efterforskere, der var involveret i efterforskningen eller domsafsigelsen i den såkaldte "13. januar-sag", på grundlag af artikel 299 og 305 i Den Russiske Føderations straffelov, som fastsætter, at det er strafbart "at gøre en person strafferetligt ansvarlig, vel vidende at vedkommende er uskyldig" og "for en dommer (dommere) at afsige/træffe åbenlyst urimelige domme, kendelser eller andre afgørelser";
- G. der henviser til, at Rusland kan forsøge at anmode om internationale arrestordrer mod de litauiske embedsmænd, der er involveret i denne proces;
- H. der henviser til, at retsstatsprincippet er en af de fælles værdier, som EU bygger på; der henviser til, at Kommissionen sammen med Parlamentet og Rådet i henhold til traktaterne er ansvarlig for at sikre, at retsstatsprincippet overholdes som en grundlæggende værdi i Unionen, og for at sikre, at EU's love, værdier og principper overholdes;
- I. der henviser til, at disse principper omfatter: legalitetsprincippet, herunder en gennemsigtig, ansvarlig, demokratisk og pluralistisk lovgivningsproces, retssikkerhed, forbud mod vilkårlighed i den offentlige forvaltning, uafhængige og upartiske domstole, effektiv domstolsprøvelse, herunder fuld overholdelse af grundlæggende rettigheder, og lighed for loven;
1. fordømmer den straffesag, der er indledt af de russiske myndigheder mod de litauiske embedsmænd, der er involveret i den såkaldte "13. januar-sag"; fordømmer de russiske myndigheders foranstaltninger som ulovlige og i klar strid med retsstatsprincippet;
 2. udtrykker sin solidaritet med de litauiske embedsmænd og dommere, som de russiske myndigheder har rejst tiltale mod i denne sag, og med den litauiske regerings bestræbelser på at skabe opmærksomhed om sagen og begrænse skadevirkninger og risici for de personer, der uretmæssigt er blevet anklaget af de russiske myndigheder;
 3. opfordrer de russiske myndigheder til at frafalde disse anklager og afstå fra at anmode om internationale arrestordrer i denne sag, såvel via INTERPOL som bilateralt; opfordrer de russiske myndigheder til at ophøre med at obstruere undersøgelsesprocessen og samarbejde fuldt ud med de litauiske myndigheder om at løse sagen og straffe gerningsmændene;
 4. opfordrer formændene for Rådet og Kommissionen og NF/HR til fortsat nøje at følge sådanne sager, tage disse spørgsmål op i forskellige sammenhænge og på møder med Rusland og rapportere tilbage til Parlamentet om drøftelser med de russiske myndigheder og samtidig gøre sidstnævnte fuldt bevidst om Den Europæiske Unions enhed og solidaritet i denne sag ligesom i andre relaterede sager; opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at tage denne sag op, når de kommunikerer med de russiske myndigheder;
 5. opfordrer alle medlemsstater og andre stater, der har undertegnet statutterne for INTERPOL, til at se bort fra enhver international arrestordre mod de anklagede litauiske embedsmænd; opfordrer INTERPOL til at se bort fra eventuelle russiske anmodninger om sådanne arrestordrer;

6. pålægger sin formand at sende denne beslutning til næstformanden i Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, Rådet og Kommissionen, Europarådets generalsekretær, Den Russiske Føderations præsident, regering og Statsduma samt Europol og INTERPOL.